РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 5 (58)

Вересень – жовтень 2024 р.

DOI 10.53672/ej.5.2024

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.5.2024

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2024, № 5 (58)

вересень – жовтень 2024 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.5.2024[1]
ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2024. — № 5 (58) (вересень – жовтень 2024). — 52 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2024
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2024

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 13

1.1. Судова практика *13*

Верховний Суд (Касаційний кримінальний суд). Верховний Суд опублікував новий тематичний огляд ККС ВС щодо проведення освідування особи та відібрання зразків для експертизи 13

Верховний Суд (Велика Палата). Факт одноосібного виховання дитини не підлягає встановленню в судовому порядку за правилами окремого провадження – ВП ВС 17

Верховний Суд (Об'єднана палата Касаційного кримінального суду). Судовий розгляд кримінального провадження за спрощеною процедурою, передбаченою ч. 3 ст. 349 КПК України – висновок ОП ККС ВС 20

Верховний Суд (Касаційний кримінальний суд, об'єднана палата). ОП ККС ВС зробила висновок щодо декриміналізації викрадення чужого майна шляхом крадіжки 23

Хмельницький апеляційний суд. Судова практика. Чоловік, що побив підлітка, сплатить штраф і моральну шкоду: ухвала Хмельницького апеляційного суду 25

1.2. Правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності *28*

Львівський апеляційний суд. Судова практика. Суд скасував рішення про стягнення аліментівна повнолітню дитину, яка продовжує навчання 28

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 32

Розпочата розробка проєкту професійного стандарту «Експерт-психолог судовий» 32

Про ефективну співпрацю адміністративного судочинства та медіації говорили під час круглого столу 32

Online реферативно-науковий журнал "Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці" пройшов державну реєстрацію, отримав ідентифікатор медіа: R40-05509 і став офіційним суб'єктом у сфері онлайн медіа . . 33

Правове регулювання обов'язків батьків щодо утримання дитини - пояснення Міністерства юстиції України 33
Суддя ВС розповів про особливості представництва прокурором інтересів держави у сфері захисту прав дитини. 33
У місті Львові відбувся круглий стіл на тему «Адміністративна процедура у фокусі євроінтеграції: погляд адміністративних судів, експертів та стейкхолдерів» 34
РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 37
Підручні портативні крісла для досліджень на поліграфі 37
ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ. 39
ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 42
ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 45
ВИХІДНІ ДАНІ. 52

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» належить до реферативно-наукових видань. Оригінальні дослідження ми оприлюднюємо вперше, а найцікавіші праці, що вже вийшли в інших виданнях, подаємо як реферати: стислий виклад змісту, анотацію та бібліографічний опис першоджерела за ДСТУ 8302:2015. Реферат не замінює оригіналу — він допомагає знайти саме те дослідження, яке потрібне вам сьогодні.[1]

Вітаємо, колеги! Перед вами номер 2024, № 5 (58) за вересень–жовтень 2024 року. Тут 6 матеріалів для тих, кого цікавлять правові позиції Верховного Суду, права дитини і сімейні спори, висновок експерта як доказ, і для тих, хто тільки обирає свій шлях у юридичній психології.

> *Чи знали ви? У дослідженні Лофтус і Палмера (1974) учасники, яких запитували, з якою швидкістю машини «розбилися» (smashed) одна об одну, оцінювали її в середньому в ≈65,7 км/год, а за дієслова «торкнулися» (contacted) — у ≈51,2 км/год. Через тиждень неіснуюче розбите скло «пригадали» 16 із 50 учасників групи smashed проти 7 із 50 у групі hit. У 2024 році минає 50 років від цієї події.*[2]

Можливо, саме ваше дослідження стане наступною сторінкою історії судової експертизи. Читайте, сперечайтеся, пишіть до журналу — і повертайтеся до архіву номерів по нові матеріали.

Редакція журналу

> **Цифри війни.** Війна, яку російська федерація розв'язала проти України, щодня забирає життя. Станом на 31 жовтня 2024 р. Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні підтвердила загибель 12 162 цивільних осіб, серед них 659 дітей, і поранення

> 26 919 цивільних осіб, серед них 1 747 дітей. За кожною цифрою — людська доля, і завдання юридичної психології — допомагати правосуддю встановлювати правду про ці злочини.[3]

Пошкоджені інтер'єри Держпрому — пам'ятки архітектури конструктивізму 1925–1928 рр. — після російського авіаудару ввечері 28 жовтня 2024 р. Фото: ДСНС України, ліцензія CC BY 4.0.[4]

ПАМ’ЯТІ СУДДІ ЛЮБОВІ ХАРЕЧКО

Любов Костянтинівна Харечко — суддя Чернігівського апеляційного суду. 3 березня 2022 р. поблизу села Рогощі на Чернігівщині російські військові розстріляли автомобіль, у якому вона разом із сином намагалася евакуюватися. Любов Костянтинівна загину-

ла, її син зазнав поранення[5]. Любов Харечко писала вірші — про війну і мир, про материнство, віру, рідну землю і суддівську долю. З березня 2022 р. в кожному номері журналу — один її вірш.

Вірш номера: «Подорож» (01.05.2015)[6]

Читати вірш «Подорож» у збірнику (с. 19)

> **Судді — жертви війни.** Станом на 31.10.2024 органи судової влади та судові медіа повідомили, що внаслідок збройної агресії російської федерації загинули щонайменше четверо суддів: Любов Харечко (суддя Чернігівського апеляційного суду, 03.03.2022)[5]; Дмитро Константинов (суддя Красноградського районного суду Харківської області, 29.10.2022)[7]; Анатолій Нагорний (голова Веселівського районного суду Запорізької області, загинув на фронті в листопаді 2023 р.)[8]; Леонід Лобойко (суддя Верховного Суду, 28.09.2024)[9]. За даними Державної судової адміністрації, які в травні 2023 р. оприлюднив голова Ради суддів України, загинули семеро суддів і працівників апаратів судів, ще дев'ятеро зазнали поранень; у лавах ЗСУ тоді служили 54 судді[10]. Пам'ятаємо кожного.

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Loftus E. F., Palmer J. C. Reconstruction of Automobile Destruction: An Example of the Interaction Between Language and Memory. Journal of Verbal Learning and Verbal Behavior, 13, 585–589 (1974). URL: https://www.Gwern.net/doc/psychology/cognitive-bias/1974-loftus.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

3. HRMMU/OHCHR, "Ukraine: Protection of civilians in armed conflict — October 2024 update" (opubl. 13–15.11.2024). URL: https://ukraine.ohchr.org/sites/default/files/2024-11/Ukraine%20-%20protection%20of%20civilians%20in%20armed%20conflict%20%28October%202024%29_ENG.pdf (data zvernennia: 04.11.2026).

4. DSNS Ukrainy. Poshkodzheni interiery Derzhpromu — pamiatky arkhitektury konstruktyvizmu 1925–1928 rr. — pislia rosiiskoho aviaudaru vvecheri 28 zhovtnia 2024 r [Damaged Interiors of Derzhprom – A Monument of Constructivist Architecture of 1925–1928 – After a Russian Air Strike on the Evening of 28 October 2024] : fotohrafiia (litsenziia CC BY 4.0). Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Attack_on_Derzhprom,_28_October_2024_(12).jpg (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Suddiu z Chernihova vbyly pry sprobi evakuatsii [Judge from Chernihiv Killed While Trying to Evacuate]. Sudovyi reporter : vebsait. 2022. 4 berez. URL: https://sudreporter.org/suddyu-z-chernigova-vbyly-pry-sprobi-evakuacziyi/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

6. Kharechko L. K. Moi virshi — tse kryk dushi [My Poems Are the Cry of the Soul] : zbirnyk poezii / Liubov Kharechko. Chernihiv : [s. n.], 2026. 56 s. : il., fot. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/19828-kharechko-moi-virshi-tse-kryk-dushi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

7. Spivchuttia [Condolences] : [u zviazku iz zahybelliu suddi Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti D. S. Konstantynova]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2022. 30 zhovt. URL: https://court.gov.ua/archive/1339620/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

8. Zakhyshchaiuchy Ukrainu, zahynuv holova Veselivskoho raionnoho sudu Zaporizkoi oblasti Anatolii Nahornyi [Anatolii Nahornyi, Head of the Vesele District Court of Zaporizhzhia Region, Killed Defending Ukraine]. Rada suddiv Ukrainy : ofitsiinyi vebsait. 2023. 26 lystop. URL: https://rsu.gov.ua/ua/news/zahisauci-ukrainu-zaginuv-golova-veselivskogo-rajonnogo-sudu-zaporizkoi-oblasti-anatolij-nagornij (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

9. Vyshcha rada pravosuddia vyslovliuie shchyre spivchuttia z pryvodu smerti suddi Verkhovnoho Sudu Leonida Loboika [The High Council of Justice Expresses Sincere Condolences on the Death of Supreme Court Judge Leonid Loboiko]. Vyshcha rada pravosuddia : ofitsiinyi vebsait. 2024. 28 veres. URL: https://hcj.gov.ua/news/vyshcha-rada-pravosuddya-vyslovlyuye-shchyre-spivchuttya-z-pryvodu-smerti-suddi-verhovnogo-sudu (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

10. Holova RSU — pro robotu sudiv pid chas viiny, konkurs do VKKS, spravy shchodo voiennykh zlochyniv ta suddiv na fronti [Head of the Council of Judges of Ukraine on the Work of Courts in Wartime, the Competition to the HQCJ, War Crimes Cases and Judges at the Front]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2023. 8 trav. URL: https://court.gov.ua/press/news/1419134 (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. СУДОВА ПРАКТИКА

Верховний Суд опублікував новий тематичний огляд ККС ВС щодо проведення освідування особи та відібрання зразків для експертизи[1]

Верховний Суд (Касаційний кримінальний суд).

Реферат офіційного документа · оприлюднено 02.10.2024

Реферат. Реферат повідомляє про оприлюднення Верховним Судом тематичного огляду судової практики Касаційного кримінального суду щодо проведення освідування особи та відібрання зразків для експертизи, що охоплює рішення, внесені до ЄДРСР з 2018 року по липень 2024 року. Огляд обсягом 27 сторінок підготували Г. М. Зеленов і О. В. Кривцова разом з управлінням аналітичної та правової роботи ККС ВС. Шість його розділів присвячено освідуванню особи, отриманню зразків для експертизи, доступу до медичної документації, відібранню біологічних зразків (за постановою прокурора, без захисника, без понятих, у трупа), змивам з рук (під час огляду місця події, затримання, обшуку) і відібранню біологічних зразків для встановлення стану алкогольного сп'яніння. Серед ключових позицій: згода на освідування не мусить бути письмовою (справа № 726/776/17), а обов'язкової участі захисника під час освідування процесуальний закон не передбачає (№ 333/1640/18). Зразки голосу, почерку й підписів, відбиток вушної раковини та відбитки пальців не належать до біологічних зразків; запис допиту може слугувати зразком голосу без утрати допустимості висновку експерта (№ 646/8454/17). Біологічні зразки можна отримати від будь-якої особи, навіть без процесуального статусу, а постанова про їх відібрання і протокол не є самостійними доказами. Відсутність захисника не впливає на зміст інформації, яку несуть зразки, а участі понятих ч. 3 ст. 245 КПК України не вимагає. Потерпілий може сам передати слідчому свою медичну документацію, а без його згоди потрібен дозвіл слідчого судді на тимчасовий доступ (№ 754/14281/17). Змиви з рук, узяті під час огляду місця події чи затримання без постанови прокурора, визнано недопустимими доказами, тоді як змиви під час обшуку за згоди особи можуть бути допустимими. Огляд водіїв за відповідною Інструкцією не є освідуванням у розумінні ст. 241 КПК України, а відомості про сп'яніння не становлять лікарської таємниці. Огляд корисний слідчим, прокурорам, адвокатам і судовим експертам, які працюють зі зразками для експертних досліджень.

Ключові слова: Верховний Суд, Касаційний кримінальний суд, тематичний огляд, освідування особи, зразки для експертизи, біологічні зразки, змиви з рук, медична документація, стан алкогольного сп'яніння, допустимість доказів, КПК України.

The Supreme Court Has Published a New Thematic Review of the Criminal Cassation Court's Case Law on Examination of a Person and Taking Samples for Forensic Examination

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud).

Abstract. Errors in examining a person's body or in obtaining samples for forensic analysis frequently lead courts to exclude expert evidence in criminal cases. The publication announces a thematic review released by the Supreme Court of Ukraine that summarises the case law of its Criminal Cassation Court on these investigative actions, covering decisions entered in the Unified State Register of Court Decisions from 2018 to July 2024. The 27-page review, compiled by H. M. Zelenov, O. V. Kryvtsova and the Court's analytical and legal unit, has six sections: examination of a person, obtaining samples, access to medical records for forensic purposes, taking biological samples (by prosecutor's order, without defence counsel, without attesting witnesses, from a corpse), hand swabs (at the scene, on arrest, during a search), and taking biological samples to establish intoxication. Key positions include the following: consent to a bodily examination need not be written and defence counsel's presence is not mandatory; voice, handwriting and signature samples, ear prints and fingerprints are not biological samples, and a recorded interrogation may serve as a voice sample; biological samples may be taken from any person regardless of procedural status, while the order and the record are not independent evidence. A victim may hand over medical records voluntarily; otherwise investigative judge approval for temporary access is required. Hand swabs taken at the scene or on arrest without a prosecutor's order are inadmissible, whereas swabs taken during a search with consent may be admissible. Roadside checks of drivers are not bodily examinations, and intoxication data are not medical secrecy. The review

is a practical tool for investigators, prosecutors, defence lawyers and forensic experts.

Keywords: Supreme Court of Ukraine, Criminal Cassation Court, case law review, examination of a person, samples for forensic examination, biological samples, hand swabs, medical records, alcohol intoxication, admissibility of evidence, Criminal Procedure Code of Ukraine.

Першоджерело: Тематичний огляд Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду щодо проведення освідування особи та відібрання зразків для експертизи (рішення, внесені до ЄДРСР, за період з 2018 року по липень 2024 року) / Верховний Суд.[2] Реферат оприлюднено в журналі 02.10.2024.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud). Verkhovnyi Sud opublikuvav novyi tematychnyi ohliad KKS VS shchodo provedennia osviduvannia osoby ta vidibrannia zrazkiv dlia ekspertyzy [The Supreme Court Has Published a New Thematic Review of the Criminal Cassation Court's Case Law on Examination of a Person and Taking Samples for Forensic Examination] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 5 (58). URL: https://expertize-journal.org.ua/zovnishni-novyny/13491-verhovnij-sud-opublikuvav-novij-tematichnij-oglyad-kks-vs-shodo-provedennya-osviduvannya-osobi-ta-vidibrannya-zrazkiv-dlya-ekspertizi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Tematychnyi ohliad Kasatsiinoho kryminalnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu shchodo provedennia osviduvannia osoby ta vidibrannia zrazkiv dlia ekspertyzy (rishennia, vneseni do YEDRSR, za period z 2018 roku po lypen 2024 roku) [Thematic Review of the Criminal Cassation Court Within the Supreme Court on Physical Examination of a Person and Taking Samples for Examination (Decisions Entered into the Unified State Register of Court Decisions from 2018 to July 2024)] / Verkhovnyi Sud. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/ogliady/Oglyad_KKS_osvid_zrazki_eksp_2018_07_2024.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Факт одноосібного виховання дитини не підлягає встановленню в судовому порядку за правилами окремого провадження – ВП ВС[1]

Верховний Суд (Велика Палата).

Реферат офіційного документа · оприлюднено 07.10.2024

Реферат. Реферат постанови Великої Палати Верховного Суду від 11 вересня 2024 року у справі № 201/5972/22 (провадження № 14-132цс23) стосується того, чи можна встановити в окремому провадженні факт одноосібного виховання дитини одним із батьків. Заявник, батько сина, народженого у вересні 2020 року, стверджував, що з лютого 2022 року дитина проживає з ним, а мати виїхала за кордон, не бере участі в житті дитини, не спілкується з нею і не утримує її. Встановлення факту самостійного виховання було потрібне йому для оформлення соціальної допомоги, реєстрації місця проживання дитини, вирішення питань її перебування та отримання відстрочки від мобілізації. Суди попередніх інстанцій відмовили в задоволенні заяви, вважаючи недоведеним невиконання матір'ю батьківських обов'язків. Велика Палата підійшла до справи інакше: тут існує спір про право, а саме спір щодо участі одного з батьків у вихованні дитини або ухилення від неї, який розглядають у позовному провадженні з обов'язковим залученням органу опіки та піклування. Доведення факту одноосібного виховання означає встановлення того, що інший з батьків не виконує своїх обов'язків, тобто зміну обсягу сімейних прав, яка безпосередньо зачіпає інтереси самої дитини й тягне визначені законом наслідки. Тому такий факт не може встановлюватися в безспірному порядку, за домовленістю чи договором батьків або рішенням, ухваленим за правилами окремого провадження, адже тоді постає загроза порушення принципу найкращих інтересів дитини. Посилаючись на невідчужуваність сімейних обов'язків (ч. 1 ст. 15 СК України) і на відсутність у законі підстав припинення обов'язку виховувати дитину, ВП ВС визнала, що одноосібне виховання може бути встановлене лише як одна з обставин предмета доказування у спорі між батьками щодо виконання ними обов'яз-

ків з виховання, і це питання не може з'ясовуватися безвідносно до дій другого з батьків. Позиція важлива для адвокатів у сімейних справах, органів опіки та піклування, військових адміністрацій, а також для психологів і судових експертів, чиї висновки про участь батьків у вихованні можуть стати доказами в позовному провадженні.

Ключові слова: Велика Палата Верховного Суду, одноосібне виховання дитини, окреме провадження, позовне провадження, спір про право, батьківські обов'язки, невідчужуваність сімейних обов'язків, орган опіки та піклування, найкращі інтереси дитини, відстрочка від мобілізації.

The Fact of Sole Upbringing of a Child Cannot Be Established in Court Under the Rules of Non-Contentious Proceedings: Grand Chamber of the Supreme Court

Verkhovnyi Sud (Velyka Palata).

Abstract. Parents who raise a child alone often need a court finding to that effect in order to obtain social benefits, register the child's residence or claim deferment from military mobilisation. This digest summarises the ruling of the Grand Chamber of the Supreme Court of Ukraine of 11 September 2024 in case No. 201/5972/22 (proceedings No. 14-132tss23). A father whose son was born in September 2020 asked the court to establish that he had been raising the child alone since February 2022, when the mother moved abroad and stopped communicating with and supporting the child. The lower courts refused, finding that he had not proved the mother's failure to perform parental duties. The Grand Chamber reasoned differently. It held that the case involved a dispute about a right, namely whether one parent participates in or evades the child's upbringing, which must be heard in contentious (action) proceedings with the mandatory involvement of the guardianship authority. Proving sole upbringing means proving that the other parent fails to fulfil parental duties; this alters the scope of family rights, directly affects the child's interests and entails legal consequences. Such a fact therefore cannot be established without a dispute, by agreement or

contract between the parents, or by a decision in non-contentious proceedings, as this would endanger the best interests of the child. Relying on the inalienability of family duties under Article 15(1) of the Family Code of Ukraine, the Court ruled that sole upbringing may be established only as one of the circumstances to be proved in a dispute between the parents. The ruling is relevant to family lawyers, guardianship authorities and forensic psychologists.

Keywords: Grand Chamber of the Supreme Court, sole upbringing of a child, non-contentious proceedings, action proceedings, dispute about a right, parental duties, inalienability of family duties, guardianship authority, best interests of the child, deferment from mobilisation.

Першоджерело: Постанова Великої Палати Верховного Суду від 11.09.2024 у справі № 201/5972/22 (провадження № 14-132цс23).[2] Реферат оприлюднено в журналі 07.10.2024.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud (Velyka Palata). Fakt odnoosibnoho vykhovannia dytyny ne pidliahaie vstanovlenniu v sudovomu poriadku za pravylamy okremoho provadzhennia – VP VS [The Fact of Sole Upbringing of a Child Cannot Be Established in Court Under the Rules of Non-Contentious Proceedings: Grand Chamber of the Supreme Court] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 5 (58). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13532-fakt-odnoosibnogo-vihovannya-ditini-ne-pidlyagaye-vstanovlennyu-v-sudovomu-poryadku-za-pravilami-okremogo-provadzhennya-vp-vs (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Postanova Velykoi Palaty Verkhovnoho Sudu vid 11.09.2024 u spravi № 201/5972/22 (provadzhennia № 14-132tss23) [Ruling of the Grand Chamber of the Supreme Court of 11.09.2024 in Case No. 201/5972/22 (Proceedings No. 14-132Tss23)]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/121753944 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Судовий розгляд кримінального провадження за спрощеною процедурою, передбаченою ч. 3 ст. 349 КПК України – висновок ОП ККС ВС[1]

Верховний Суд (Об'єднана палата Касаційного кримінального суду).

Реферат офіційного документа · оприлюднено 01.10.2024

Реферат. Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 16 вересня 2024 року у справі № 444/870/22 (провадження № 51-2989кмо23) уточнює межі спрощеного судового розгляду, який допускає ч. 3 ст. 349 КПК України. Ця норма дозволяє суду, якщо не заперечують учасники судового провадження, визнати недоцільним дослідження доказів щодо обставин, які ніхто не оспорює; суд при цьому з'ясовує, чи правильно учасники розуміють зміст таких обставин, чи немає сумнівів у добровільності їхньої позиції, і роз'яснює, що оскаржити ці обставини в апеляційному порядку вони вже не зможуть. Приводом для перегляду став вирок місцевого суду, ухвалений за спрощеною процедурою, хоча обвинувачений визнавав цивільний позов лише частково; апеляційний суд істотного порушення вимог КПК України в цьому не побачив. Об'єднана палата дійшла висновку, що спрощений порядок можна застосувати й тоді, коли особа частково заперечує винуватість у вчиненні окремого кримінального правопорушення із сукупності, яке має самостійну кваліфікацію або становить окремий епізод, а також коли вона не визнає цивільного позову. Неоспорювані обставини в такому разі не досліджуються, а щодо оспорюваних суд проводить розгляд у загальному порядку і досліджує докази, які їх підтверджують або спростовують. Верховний Суд наголосив, що за своєю правовою природою ч. 3 ст. 349 КПК України визначає лише обсяг і порядок дослідження доказів, тож не звільняє суд від обов'язку встановити всі обставини, що підлягають доказуванню згідно з ч. 1 ст. 91 КПК України. Вирок і ухвалу апеляційного суду залишено без змін. Висновок допомагає суддям, прокурорам і захисникам планувати обсяг судового слідства, коли обвинувачення чи цивільний позов ви-

знано не повністю. Для судових експертів він означає, що висновки експертів щодо оспорюваних епізодів або розміру заподіяної шкоди й надалі підлягають безпосередньому дослідженню та оцінюванню в судовому засіданні.

Ключові слова: спрощений судовий розгляд, ч. 3 ст. 349 КПК України, обсяг дослідження доказів, обставини, що підлягають доказуванню, ч. 1 ст. 91 КПК України, часткове заперечення винуватості, цивільний позов у кримінальному провадженні, Об'єднана палата Касаційного кримінального суду, Верховний Суд.

Trial of Criminal Proceedings Under the Simplified Procedure Provided for by Article 349(3) of the Criminal Procedure Code of Ukraine: Conclusion of the Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court

Verkhovnyi Sud (Obiednana palata Kasatsiinoho kryminalnoho sudu).

Abstract. Article 349(3) of the Criminal Procedure Code of Ukraine allows a trial court, where the parties do not object, to dispense with examining evidence on circumstances that nobody disputes, after making sure that the participants understand those circumstances, that their position is voluntary and that they lose the right to challenge these circumstances on appeal. The material reports the ruling of the Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court of 16 September 2024 in case No. 444/870/22 (proceedings No. 51-2989kmo23), which clarified whether this format remains available when the accused contests only part of the charges or of the civil claim. In the underlying case the local court applied the simplified procedure although the accused accepted the civil claim only in part, and the court of appeal found no substantial procedural violation. The Joint Chamber held that the court may limit the examination of evidence to the disputed matters even where the accused partly denies guilt for a separately qualified offence or a separate episode within a set of offences, or rejects the civil claim; the contested circumstances must then be tried in the ordinary way, with examination of the evidence supporting or refuting them. Article 349(3) governs only the scope and

order of examining evidence and does not release the court from its duty to establish all facts subject to proof under Article 91(1) of the Code. The judgment and the appellate ruling were upheld. The conclusion helps judges, prosecutors and defence lawyers plan the scope of trial, and it reminds forensic experts that their opinions on disputed episodes or on the amount of damage remain subject to direct examination in court.

Keywords: simplified trial procedure, Article 349(3) of the Criminal Procedure Code of Ukraine, scope of examination of evidence, facts to be proved, partial denial of guilt, civil claim in criminal proceedings, Joint Chamber of the Criminal Cassation Court, Supreme Court.

Першоджерело: Постанова Об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 16.09.2024 у справі № 444/870/22 (провадження № 51-2989кмо23).[2] Реферат оприлюднено в журналі 01.10.2024.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud (Obiednana palata Kasatsiinoho kryminalnoho sudu). Sudovyi rozghliad kryminalnoho provadzhennia za sproshchenoiu protseduroiu, peredbachenoiu ch. 3 st. 349 KPK Ukrainy – vysnovok OP KKS VS [Trial of Criminal Proceedings Under the Simplified Procedure Provided for by Article 349(3) of the Criminal Procedure Code of Ukraine: Conclusion of the Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 5 (58). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13478-sudovij-rozglyad-kriminalnogo-provadzhennya-za-sproshenoyu-proceduroyu-peredbachenoyu-ch-3-st-349-kpk-ukrayini-visnovok-op-kks-vs (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Postanova Obiednanoi palaty Kasatsiinoho kryminalnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu vid 16.09.2024 u spravi № 444/870/22 (provadzhennia № 51-2989kmo23) [Ruling of the Joint Chamber of the Criminal Cassation Court Within the Supreme Court of 16.09.2024 in Case

No. 444/870/22 (Proceedings No. 51-2989Kmo23)]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/121847408 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ОП ККС ВС зробила висновок щодо декриміналізації викрадення чужого майна шляхом крадіжки[1]

Верховний Суд (Касаційний кримінальний суд, об'єднана палата).

Реферат офіційного документа · оприлюднено 15.10.2024

Реферат. Закон України від 18 липня 2024 року № 3886-IX «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та деяких інших законів України щодо посилення відповідальності за дрібне викрадення чужого майна та врегулювання деяких інших питань діяльності правоохоронних органів» змінив ст. 51 КУпАП, і викрадення майна вартістю до двох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (3028 грн у 2024 році) після набрання ним чинності 9 серпня 2024 року стало адміністративним правопорушенням. Як застосовувати ці зміни в кримінальних провадженнях, визначила Об'єднана палата Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду в постанові від 7 жовтня 2024 року у справі № 278/1566/21 (провадження № 51-2555кмо-24). Палата визнала Закон № 3886-IX законом про кримінальну відповідальність, що скасовує кримінальну протиправність у значенні ст. 5 КК України тих діянь, які раніше вважалися кримінальними правопорушеннями, а тепер підпадають під ознаки ст. 51 КУпАП; тому він має зворотну дію в часі. Чи перевищує вартість викраденого встановлену межу, з'ясовують за розміром неоподаткованого мінімуму, чинним на час учинення діяння, з урахуванням п. 5 підрозд. 1 розд. XX та підп. 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 Податкового кодексу України. Питання, що постають у кримінальних провадженнях, суди вирішують за правилами, передбаченими для випадків, коли втратив чинність закон, яким установлювалася кримінальна протиправність діяння. У переглянутій справі особу засудили за ч. 2, 3 і 4 ст. 185 КК України за кілька епізодів таємного ви-

крадення 2021–2022 років на суми від 406,58 до 7090,33 грн. Верховний Суд змінив судові рішення: закрив провадження за ч. 2 ст. 185 КК України на підставі п. 1-2 ч. 2 ст. 284 КПК України, а епізод від 16 квітня 2021 року перекваліфікував із ч. 3 ст. 185 на ч. 1 ст. 162 КК України (порушення недоторканності житла). Висновок орієнтує слідчих, прокурорів, адвокатів і суддів у справах про майнові правопорушення. Зростає й вага товарознавчої оцінки: саме вартість майна на момент викрадення, визначена зокрема судовим експертом, тепер вирішує, чи є діяння злочином.

Ключові слова: декриміналізація, дрібне викрадення чужого майна, крадіжка, ст. 51 КУпАП, ст. 185 КК України, Закон України № 3886-IX, зворотна дія закону в часі, неоподатковуваний мінімум доходів громадян, Об'єднана палата Касаційного кримінального суду.

The Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court Delivered Its Conclusion on the Decriminalisation of Theft of Another Person's Property

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud, obiednana palata).

Abstract. Law of Ukraine No. 3886-IX of 18 July 2024 amended Article 51 of the Code of Ukraine on Administrative Offences, so that from 9 August 2024 the theft of property worth up to two tax-free minimum incomes (UAH 3,028 in 2024) became an administrative offence. Its effect on criminal cases was settled by the Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court in its ruling of 7 October 2024 in case No. 278/1566/21 (proceedings No. 51-2555kmo24), which the material reports. The Chamber held that the Law is a law on criminal liability that abolishes the criminal unlawfulness, within the meaning of Article 5 of the Criminal Code of Ukraine, of acts that now fall under Article 51, and therefore has retroactive effect. Whether the value of stolen property exceeds the limit is assessed against the tax-free minimum income in force when the act was committed, applying the relevant provisions of the Tax Code of Ukraine. Questions arising in criminal proceedings are resolved under the rules for cases where the

law establishing criminal unlawfulness has ceased to have effect. In the case under review, the person had been convicted under Article 185(2), (3) and (4) of the Criminal Code for several episodes of secret theft in 2021 and 2022 involving sums from UAH 406.58 to UAH 7,090.33. The Supreme Court closed the proceedings under Article 185(2) on the basis of Article 284(2)(1-2) of the Criminal Procedure Code and requalified the episode of 16 April 2021 from Article 185(3) to Article 162(1), violation of the inviolability of the home. The conclusion guides investigators, prosecutors, defence lawyers and courts, and it increases the weight of expert valuation of stolen property, since the value at the time of the act now decides whether the conduct is a crime.

Keywords: decriminalisation, petty theft, theft, Article 51 of the Code of Ukraine on Administrative Offences, Article 185 of the Criminal Code of Ukraine, Law of Ukraine No. 3886-IX, retroactive effect of criminal law, tax-free minimum income, Supreme Court.

Першоджерело: Постанова об'єднаної палати Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 07.10.2024 у справі № 278/1566/21 (провадження № 51-2555кмо24). Реферат оприлюднено в журналі 15.10.2024.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi kryminalnyi sud, obiednana palata). OP KKS VS zrobyla vysnovok shchodo dekryminalizatsii vykradennia chuzhoho maina shliakhom kradizhky [The Joint Chamber of the Criminal Cassation Court of the Supreme Court Delivered Its Conclusion on the Decriminalisation of Theft of Another Person's Property] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 5 (58). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13614-op-kks-vs-zrobila-visnovok-shodo-dekriminalizaciyi-vikradennya-chuzhogo-majna-shlyahom-kradizhki (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Судова практика. Чоловік, що побив підлітка, сплатить штраф і моральну шкоду: ухвала Хмельницького апеляційного суду[1]

Хмельницький апеляційний суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 27.01.2025

Реферат. Ухвала Хмельницького апеляційного суду у справі № 674/1324/24 стосується відшкодування моральної шкоди малолітньому потерпілому від умисного легкого тілесного ушкодження і того, як суд оцінює глибину душевних страждань дитини без спеціальних доказів. За вироком Дунаєвецького районного суду Хмельницької області, увечері 10 серпня 2024 року в с. Міцівці Кам'янець-Подільського району місцевий житель прийшов на дитячий майданчик поговорити з хлопцем, який нібито поширював чутки про його причетність до недавньої дорожньо-транспортної пригоди, ударив його кулаком в обличчя, а коли той упав, сів на нього й ударив ще двічі. Медики зафіксували синець повік із поширенням на щоку та садна на губі, які за ступенем тяжкості належать до легких тілесних ушкоджень. Обвинуваченого визнано винним за ч. 1 ст. 125 КК України, призначено штраф 850 грн і стягнуто на користь потерпілого 15 000 грн моральної шкоди та 5 000 грн витрат на правничу допомогу. Сторона захисту оскаржила саме ці суми: на її думку, характер і глибину душевних страждань не доведено, розмір компенсації неспіврозмірний і завищений, а обвинувачений не працює й не може його сплатити. Колегія суддів доводи апеляційної скарги відхилила. Вона погодилася, що місцевий суд правильно зважив на характер діяння, фізичні й душевні страждання потерпілого: дитина малолітня, побив її значно старший чоловік, до того ж на очах в інших підлітків, і хлопець пережив страх та тривалі переживання. Центральна теза ухвали: закон не вимагає медичних документів на підтвердження погіршення психологічного стану чи тяжкості моральних страждань, такі обставини суд оцінює за сукупністю встановлених критеріїв. Для адвокатів, представників потерпілих і судових експертів-психологів матеріал показує, що висновок психолога чи медична довідка не є обов'язковою умовою стягнення моральної шкоди. Рішення

також ілюструє, яку вагу суд надає вікові потерпілого та тому, що насильство відбулося при однолітках.

Ключові слова: моральна шкода, умисне легке тілесне ушкодження, ч. 1 ст. 125 КК України, малолітній потерпілий, душевні страждання, доказування моральної шкоди, витрати на правничу допомогу, Хмельницький апеляційний суд.

Court Practice: A Man Who Beat a Teenager Will Pay a Fine and Non-Pecuniary Damages. Ruling of the Khmelnytskyi Court of Appeal

Khmelnytskyi apeliatsiinyi sud.

Abstract. Courts often have to decide how non-pecuniary damage suffered by a child victim of violence should be proved and assessed. The material reports the ruling of the Khmelnytskyi Court of Appeal in case No. 674/1324/24, which upheld the judgment of the Dunaivtsi District Court of Khmelnytskyi Region. According to the judgment, on the evening of 10 August 2024 in the village of Mitsivtsi, Kamianets-Podilskyi district, a local man came to a playground to talk to a boy who had allegedly spread rumours about his involvement in a recent road accident, punched him in the face and, after the boy fell, sat on him and struck him twice more. The injuries, bruising of the eyelids extending to the cheek and abrasions of the lip, were classified as minor bodily harm. The accused was convicted under Article 125(1) of the Criminal Code of Ukraine, fined UAH 850 and ordered to pay the victim UAH 15,000 in non-pecuniary damages and UAH 5,000 in legal aid costs. The defence argued that the nature and depth of the victim's emotional suffering had not been proved, that the award was excessive and that the accused was unemployed. The appellate panel rejected these arguments, finding that the trial court had properly weighed the nature of the act and the physical and emotional suffering of a young child beaten by a much older man in front of other teenagers, who experienced fear and lasting distress. The court stressed that the law does not require medical documents to confirm deterioration of the victim's psychological state or the severity of moral suffering; the court assesses these matters on the totality of criteria. The ruling is useful for victims'

lawyers and forensic psychologists, as it shows that an expert psychological opinion is not a precondition for awarding non-pecuniary damages.

Keywords: non-pecuniary damage, minor bodily harm, Article 125 of the Criminal Code of Ukraine, child victim, emotional suffering, proof of moral damage, legal aid costs, Khmelnytskyi Court of Appeal.

Першоджерело: Ухвала Хмельницького апеляційного суду у справі № 674/1324/24. Реферат оприлюднено в журналі 27.01.2025.

REFERENCES

1. Khmelnytskyi apeliatsiinyi sud. Sudova praktyka. Cholovik, shcho pobyv pidlitka, splatyt shtraf i moralnu shkodu: ukhvala Khmelnytskoho apeliatsiinoho sudu [Court Practice: A Man Who Beat a Teenager Will Pay a Fine and Non-Pecuniary Damages. Ruling of the Khmelnytskyi Court of Appeal] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 5 (58). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14413-sudova-praktika-cholovik-sho-pobiv-pidlitka-splatit-shtraf-i-moralnu-shkodu-uhvala-hmelnickogo-apelyacijnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Судова практика. Суд скасував рішення про стягнення аліментівна повнолітню дитину, яка продовжує навчання[1]

Львівський апеляційний суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 24.12.2024

Реферат. Спір про аліменти на повнолітнього сина-студента розглянув Львівський апеляційний суд (дата і номер справи в матеріалі не наведені). Громадянка Х. просила стягнути з колишнього чоловіка Ц. аліменти на сина 2006 року народження, який досяг повноліття і навчається на платній формі у Львівському національному університеті імені Івана Франка. Позивачка пояснила, що

діти після розірвання шлюбу проживають з нею, а на обох дітей до їх повноліття вже стягуються аліменти за судовим наказом Сихівського районного суду м. Львова, починаючи з 18 липня 2023 року; батько працездатний, має заробітну плату й доходи від підприємницької діяльності, численні об'єкти нерухомості та є засновником юридичних осіб. Вона вимагала 1/5 частки всіх видів доходу щомісяця до завершення сином навчання, але не довше ніж до досягнення ним 23 років. Такі вимоги ґрунтуються на нормі ст. 199 Сімейного кодексу України про обов'язок батьків утримувати повнолітніх дітей, які продовжують навчання і потребують матеріальної допомоги. Сихівський районний суд м. Львова позов задовольнив повністю. В апеляційній скарзі представниця відповідача доводила, що батько постійно перераховує синові кошти на картковий рахунок, а на рахунки обох дітей надійшли суми, достатні для їхніх потреб; син має у власності автомобіль BMW 2016 року випуску, тож здатний себе утримувати; під час поділу майна подружжя матері дісталися дві квартири, три автомобілі та нежитлові приміщення, що приносять дохід від оренди. Колегія суддів з розгляду цивільних справ апеляційну скаргу задовольнила, рішення скасувала й ухвалила нове про відмову в позові. Суд виходив із того, що відповідач спростував перебування повнолітнього сина на утриманні матері, оскільки сам надає йому матеріальну допомогу, тому вимога про стягнення аліментів на користь матері необґрунтована; місцевий суд порушив норми матеріального і процесуального права, що призвело до неправильного вирішення справи. Матеріал корисний юристам і медіаторам у сімейних спорах: він показує, що доказами реальної підтримки дитини-студента та майнового становища сторін можна спростувати позов про аліменти.

Ключові слова: аліменти, утримання повнолітньої дитини, продовження навчання, ст. 199 Сімейного кодексу України, матеріальна допомога, обов'язок батьків, поділ майна подружжя, Львівський апеляційний суд.

Court Practice: The Court Overturned a Decision Awarding Maintenance for an Adult Child Who Continues Education

Lvivskyi apeliatsiinyi sud.

Abstract. Ukrainian family law obliges parents to support adult children who continue their education and therefore need material assistance, but courts must establish whether such a need actually exists. The material reports an appellate case heard by the Lviv Court of Appeal (the date and case number are not given). A mother sought maintenance from her former husband for their son, born in 2006, who had reached adulthood and was studying on a fee-paying basis at Ivan Franko National University of Lviv. She claimed one fifth of all the father's income monthly until the son completed his studies, but no longer than until he turned 23, arguing that the children lived with her and that the father had a salary, business income, numerous real estate assets and was a founder of legal entities. The Sykhivskyi District Court of Lviv granted the claim in full. On appeal, the father's lawyer argued that he regularly transferred money to the son's card account, that sufficient funds had been paid into both children's accounts, that the son owned a 2016 BMW car and could support himself, and that in the division of matrimonial property the mother had received two flats, three cars and commercial premises producing rental income. The civil chamber of the Lviv Court of Appeal allowed the appeal, set aside the decision and dismissed the claim. It held that the father had disproved that the adult son was maintained by the mother, since he himself provided financial support, so the claim for maintenance in her favour was unfounded, and that the trial court had breached substantive and procedural law. The case shows lawyers and family mediators that evidence of actual support and of the parties' property can defeat a maintenance claim for an adult student.

Keywords: child maintenance, adult child, continuing education, Article 199 of the Family Code of Ukraine, parental obligations, financial support, division of matrimonial property, Lviv Court of Appeal.

Першоджерело: Львівський апеляційний суд. Суд скасував рішення про стягнення аліментів на повнолітню дитину, яка продовжує навчання. Судова влада України. Реферат оприлюднено в журналі 24.12.2024.

REFERENCES

1. Lvivskyi apeliatsiinyi sud. Sudova praktyka. Sud skasuvav rishennia pro stiahnennia alimentivna povnolitniu dytynu, yaka prodovzhuie navchannia [Court Practice: The Court Overturned a Decision Awarding Maintenance for an Adult Child Who Continues Education] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2024. № 5 (58). URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/14210-sudova-praktika-sud-skasuvav-rishennya-pro-styagnennya-alimentivna-povnolitnyu-ditinu-yaka-prodovzhuye-navchannya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

03.09.2024

Розпочата розробка проєкту професійного стандарту «Експерт-психолог судовий»[1]

За повідомленням Асоціації правників України від 26 серпня 2024 року, громадська спілка «Українська федерація професійних медичних об'єднань» 20 серпня подала до Національного агентства кваліфікацій заявку на розроблення професійного стандарту «Експерт-психолог судовий» (шифр 2429). Матеріал звертає увагу, що спілка 2024 року подала 23 заявки, зокрема щодо кількох психологічних професій, і вже має проєкти стандартів для судово-медичних експертів. Наведено контакти для охочих долучитися та згадано, що з 28 серпня 2024 року, за даними НАК, розробляють стандарт «Поліграфолог».

25.09.2024

Про ефективну співпрацю адміністративного судочинства та медіації говорили під час круглого столу[2]

Голова Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду Михайло Смокович узяв участь у круглому столі «Адміністративне судочинство та медіація: ефективна співпраця в умовах правової держави», який організував П'ятий апеляційний адміністративний суд разом із проєктом ЄС «Право-Justice». Він назвав медіацію в адміністративних спорах найскладнішою через участь суб'єкта владних повноважень, навів досвід Німеччини, Франції, Канади, Японії та веб-медіацію у США. В Україні вже діють кабінети медіації, зокрема в Овідіопольському та Іванівському районних судах Одеської області.

30.09.2024

Online реферативно-науковий журнал "Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці" пройшов державну реєстрацію, отримав ідентифікатор медіа: R40-05509 і став офіційним суб'єктом у сфері онлайн медіа[3]

26 вересня 2024 року online реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (головний редактор Назаров О. А.) пройшов державну реєстрацію, отримав ідентифікатор медіа R40-05509 і внесений до державного реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа». Видання також представлене в реєстрі наукових видань України, польській науковій базі, DOI Crossref, ISSN International Centre і Google Scholar. Редакція запрошує авторів до публікацій і повідомляє про відвідуваність близько 15 тисяч читачів на день.

01.10.2024

Правове регулювання обов’язків батьків щодо утримання дитини - пояснення Міністерства юстиції України[4]

Міністерство юстиції України в межах ініціативи «Юстиція без бар'єрів» (інформація станом на 1 жовтня 2024 року) нагадує: обов'язок батьків утримувати неповнолітніх і непрацездатних повнолітніх дітей закріплено статтею 51 Конституції України та статтями 180–201 Сімейного кодексу України, і він не залежить від шлюбу чи позбавлення батьківських прав. Описано добровільний і судовий способи сплати аліментів, обставини, які суд враховує за статтею 182 СК України, правило єдиної частки на кількох дітей (стаття 183) і можливість згодом змінити розмір аліментів через суд.

03.10.2024

Суддя ВС розповів про особливості представництва прокурором інтересів держави у сфері захисту прав дитини[5]

Суддя Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду Ян Берназюк виступив на семінарі «Основні аспекти організації представництва прокурорами інтересів держави у сфері охорони дитинства», організованому Офісом Генерального прокурора. Він нагадав принцип найкращих інтересів дитини (ст. 3 Конвенції про права дитини), вичерпні підстави представництва за ч. 3 ст. 23 Закону України «Про прокуратуру», обов'язок прокурора обґрунтувати їх у суді, а також запобіжники КАС України від безпідставних позовів: повернення позовної заяви та окрему ухвалу (п. 7 ч. 4 ст. 169, ч. 3 ст. 249).

03.10.2024

У місті Львові відбувся круглий стіл на тему «Адміністративна процедура у фокусі євроінтеграції: погляд адміністративних судів, експертів та стейкхолдерів»[6]

30 вересня 2024 року у Львові Восьмий апеляційний адміністративний суд і Проєкт ЄС «Право-Justice» провели круглий стіл «Адміністративна процедура у фокусі євроінтеграції: погляд адміністративних судів, експертів та стейкхолдерів». У ньому взяли участь голова КАС ВС Михайло Смокович, голова Восьмого ААС Олег Заверуха, колишній суддя Суду Справедливості ЄС Віргіліюс Валанчюс, науковці й адвокати. Обговорено Закон України «Про адміністративну процедуру», вимоги до заяви й наслідки її недоліків, прозорість процедур. Учасники дійшли висновку, що закон задає чіткий алгоритм балансу приватних і публічних інтересів.

REFERENCES

1. Rozpochata rozrobka proiektu profesiinoho standartu "Ekspert-psykholoh sudovyi" [Development of the Draft Professional Standard "Forensic Expert Psychologist" Has Begun]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 3 veres. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13230-rozpochata-rozrobka-proektu-profesijnogo-standartu-ekspert-psikholog-sudovij (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro efektyvnu spivpratsiu administratyvnoho sudochynstva ta mediatsii hovoryly pid chas kruhloho stolu [Effective Cooperation Between Administrative Justice and Mediation Was Discussed at a Round Table]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 25 veres. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=13436 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Online referatyvno-naukovyi zhurnal "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" proishov derzhavnu reiestratsiiu, otrymav identyfikator media: R40-05509 i stav ofitsiinym subiektom u sferi onlain media [The Online Abstract and Scientific Journal "Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice" Passed State Registration, Received Media Identifier R40-05509 and Became an Official Online Media Entity]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 30 veres. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13471-online-referativno-naukovij-zhurnal-sudovo-psikhologichna-ekspertiza-zastosuvannya-poligrafa-i-spetsialnikh-znan-v-yuridichnij-praktitsi-projshov-derzhavnu-reestratsiyu-identifikator-media-r40-05509-i-stav-ofitsijnim-sub-ektom-u-sferi-onlajn-media-v-ukrajini-z-vnesennyam-do-derzhavnogo-reestru-sub-ektiv-u-sferi-media (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Pravove rehuliuvannia oboviazkiv batkiv shchodo utrymannia dytyny - poiasnennia Ministerstva yustytsii Ukrainy [Legal Regulation of Parents' Obligations to Maintain a Child – Explanation of the Ministry of Justice of Ukraine]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2024. 1 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13484-pravove-regulyuvannya-obov-yazkiv-batkiv-shodo-utrimannya-ditini---poyasnennya-ministerstva-yusticiyi-ukrayini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Suddia VS rozpoviv pro osoblyvosti predstavnytstva prokurorom interesiv derzhavy u sferi zakhystu prav dytyny [A Supreme Court Judge Spoke About the Features of the Prosecutor's Representation of State In-

terests in Protecting Children's Rights]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : veb-sait. 2024. 3 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13501-suddya-vs-rozpoviv-pro-osoblivosti-predstavnictva-prokurorom-interesiv-derzhavi-u-sferi-zahistu-prav-ditini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. U misti Lvovi vidbuvsia kruhlyi stil na temu "Administratyvna protsedura u fokusi yevrointehratsii: pohliad administratyvnykh sudiv, ekspertiv ta steikkholderiv" [A Round Table "Administrative Procedure in the Focus of European Integration: The View of Administrative Courts, Experts and Stakeholders" Was Held in Lviv]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : veb-sait. 2024. 3 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/13507-u-misti-lvovi-vidbuvsya-kruglij-stil-na-temu-administrativna-procedura-u-fokusi-yevrointegraciyi-poglyad-administrativnih-sudiv-ekspertiv-ta-stejkholderiv (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

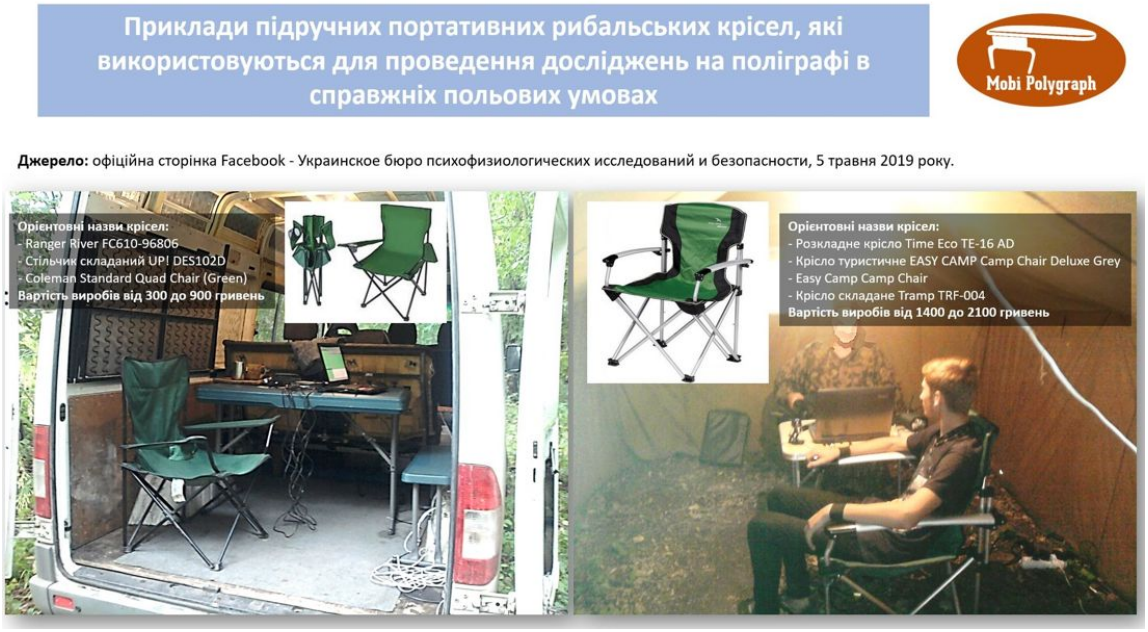
Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

ЕРГОНОМІКА

Підручні портативні крісла для досліджень на поліграфі

У польових умовах поліграфологи нерідко обходяться підручними засобами — наприклад, портативними рибальськими кріслами. Журнал зібрав приклади таких рішень.

На знімках, опублікованих у журналі, — розкладні рибальські крісла, які використовують для досліджень на поліграфі просто на виїзді. Як зазначено в матеріалі, такі вироби не надто зручні й не такі вже дешеві, а Mobi-підлокітники Polygraph, на думку розробника, ефективніші й відповідають стандартам галузі [1].

Приклади портативних рибальських крісел, які використовують для досліджень на поліграфі [1]

Будь-яке крісло для тестування має дві функції: допомагати виявляти приховані рухи досліджуваного і створювати для нього комфортні умови, щоб уникнути хибного результату й типових помилок поліграфолога [1]. Українські санітарні норми (п. 4.11 ДСанПІН 3.3.2.007-98) вимагають, щоб підлокітники робочих стільців були завдовжки не менше 250 мм, завширшки 50–70 мм і регулювалися за висотою над сидінням у межах 230–260 мм [2].

REFERENCES

1. Pryklady pidruchnykh portatyvnykh rybalskykh krisel, yaki vykorystovuiutsia dlia provedennia doslidzhen na polihrafi. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2023. 15 lystop. URL: https://expertize-journal.org.ua/ustatkuvannya-dlya-poligrafa/10627-prikladi-pidruchnikh-portativnikh-ribalskikh-krisel-yaki-vikoristovuyutsya-dlya-provedennya-doslidzhen-na-poligrafi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Istoriia rozrobky polihrafolohichnoho krisla dlia testuvan, opytuvan na polihrafi ta mizhnarodni standarty, yaki vymahaiut stvoriuvaty polihrafoloham nalezhni umovy testuvannia dlia testovanoi osoby, yaka prokhodyt opytuvannia, doslidzhennia na polihrafi. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2022. 16 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/ustatkuvannya-dlya-poligrafa/7511-istoriya-rozrobki-poligrafologichnogo-krisla-dlya-testuvan-opituvan-na-poligrafi-ta-mizhnarodni-standarti-yaki-vimagayut-stvoryuvati-poligrafologam-nalezhni-umovi-testuvannya-dlya-testovanoji-osobi-yaka-prokhodit-opituvannya-doslidzhennya-na-poligrafi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2024. № 5 (58). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.5.2024. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19778-2024-5-58 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2024, № 5 (58) (вересень – жовтень 2024 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 52 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua